

1914-12

FAKTA

Dokumenttype:
Note

Arkivplacering:
Mappe 98 nr. 9

DOKUMENTINDHOLD

Oversigt over stiftelsen af "Fællesudvalget af 1914" bestående af "Den Danske turistforening", "Foreningen for Naturfredning", "Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse", "Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse" og "Udvalget for Naturfredning". Skrivelsen er referater af møder.

Fællesudvalget af 1914
Adresse:
Overretssagfører Thorsten Larsen
København.

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 98 Nr. 9

"Fællesudvalget af 1914."

Oversigt
over
dets Stiftelse og Virksomhed.

Konstitu- Efter Initiativ og Indbydelse af Den Danske Turistfor-
erende Møde, ening blev der af denne Forening, Foreningen for Naturfredning
den 24 Marts og Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse i Marts Meaned i Aar
1914. dannet et staaende Udvalg under Navnet Fællesudvalget af 1914,
hvortil Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse og Udvalget for
Naturfredning sluttede sig "til Deltagelse i Forhandlingen af
Spørgsmaal, der ligger indenfor Rammen af disse Institutioners
Virksomhed."

Dermed etableredes et Samarbejde mellem en Række In-
stitutioner, som ud fra ideelle Synspunkter virker for Bevarelsen
og Udviklingen af Danmarks landskabelige, naturhistoriske og hi-
storiske Ejendommeligheder samt af dets Turistliv.

Udvalget konstituerede sig paa et Møde i Turistfore-
ningen den 24 Marts d.A., hvor følgende Herrer var tilstede:

For Udvalget for Naturfredning: dets Formand, Kam-
merherre, Overførster P. E. Müller og Museumsinspektør V. Hintze,
for Foreningen for Naturfredning: Formanden for Forretningsud-
valget, Overretssagfører V. M. Amtrup,
for Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse: Direktør for Nati-
onalmuseets 2' Afdeling, Dr. phil. M. Macheprang og Foreningens
Sekretær cand. mag. Vilh. Lorentzen,

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

-2-

for Foreningen til Hovedstadens Forekønnelse: dennes Formand, Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen og Overretsassessor Stefan Hetsch samt for Den Danske Turistforenings Københavnsk Afdeling: Formanden, Professor Karl Larsen og Overretsassessor Thorsten Larsen,
for den Danske jyske Afdeling: Formanden, Læge A. H. Wiing, Århus,
for den fynske Afdeling: Formanden, Kammerherre A. C. Beron Berner-Schliemann-Solstedt og
for den hollandske Afdeling: Byfoged A. Brønstrup som Repræsentant for Formanden, Bognævler Jens Møller, København, i dennes Forbød.

Fællesudvalget konstituerede sig med Professor Karl Larsen som Formand og Overretsassessor Thorsten Larsen som Sekretær, og der vedtoges en Forretningsorden, i Følge hvilken de respektive Institutioner til de enkelte Forbindelser kun sendte de Delegerede, som de foreliggende Sagers Art giver Anledning til, idet dog hver af Institutionerne kun ræder over én Stemme indenfor Udvalget.

Den til Administrationen af Udvalgets Anliggender formået Sum - antagelig om 200 Kr. årlig - besluttedes det, at de forekønlige Foreninger skulde bidrage til, idet dog Udvalget for Meturfredning, der kun arbejdede med et begrænset Filetal fra de Foreninger, det repræsenterede, idet Blirng skulde yde, og Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse reserverede sig at give endeligt Tilvagn derom senere.

På Forelæg af Foreningen for Meturfredning vedtoges det i Fællesudvalgets Nævn at indgive et Andrengende til Regjeringen om hurtig Fremme af en Meturfredningslov, hvilket Andrengende blev indgivet fem Dage senere.

På Forelæg af Udvalget for Meturfredning nedsettes et specielt Udvalg med den Opvægt at faa dannet en Nationalkomité for Spørgsmaalet om Møns Klint. Hertil delegeredes

-3-

af Udvalget for Meturfredning: Kammerherre Müller og Museumsinspektør Klitzke, af Foreningen for Meturfredning: Kammerherre Alf. Sjøge og Kaptein H. Bloek, medens Den Danske Turistforening senere formåede Generalkonsul Johan Hansen og Formand for Borgerrepræsentationen, Landskingsmand C. Christensen til paa sine Vegne at tiltræde Komitéen.

På Forelæg af Den Danske Turistforening vedtoges det at danne en Strandvejskomité i Tilslutning til et af Foreningen til Hovedstadens Forekønnelse alt nedset Udvalg vedrørende denne Sag, og det overdrages denne Forenings Formand, Arkitekt Thorvald Jørgensen et Sæge Tilslutning til Kræfter, der allerede arbejdede for denne Sag både indenfor og udenfor Forekønnelsesforeningerne.

Over det paa det konstituerende Møde sendte passerende, tilfældigvis der Pressen et med foranstående væsentlig tilgældende referat under den Form, at Referatet optryktes i Hæft nummeret af Den Danske Turistforenings Medlemsblad "Patriotidende", som tilfældigvis Børspresen.

Fuldstændig Udskrift af Medet tilfældigvis Samtlige, som havde været til Møde, samt de i de nedsette Komitéer delegerede, idet dermed de interesserede Institutioner og Personer anmodes for et være fornødent underrettede om Fællesudvalgets Stiftelse og Karakter.

Det den
1. April.
1911.

På det følgende Møde, som afholdtes den 23. April, hvor Samtlige Foreninger og Udvalg var repræsenterede, valgte Overretsassessor Lindrup til Bestformand for "Fællesudvalget".

Hovedsædlerne for Forbindelserne var Resultatet af de indledende Skridt, som Fællesudvalget og Strandvejskomitéen maatte have foretaget i den forløbne Måned.

Vedrørende Arbejdet i Hansens meddelte Kammerher

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

-4-

re Müller, at man var i Forbindelse med den lokale Døstykningssforening, og at Museumsinspektør Hintze havde foreslået en Del forberedende Arbejder og Undersøgelser.

Imidlertid havde Kammerherre Jøens System bevirket, at man endnu ikke var kommet i rationel Gang med Arbejdet, idet man havde ansat Kammerherre Jøens til Forord for Udvalget. Da Overretssagfører Andrup imidlertid pegte sig til Tiltraadelse som Supplement for Kammerherre Jøens indtil videre, tilbød Kammerherre Müller at fungere som midlertidig Formand for dette.

Angående Strandvejsagen aføv Jyrtide Thorvald Jørgensen den 18de Marts, at han ansaa det for ganske nødvendigt, at man sikrede sig Assistent hos Ingeniør Alex Voss, som vidste sig interessere sig for og arbejde for denne Sag; men Ingeniør Voss havde af Hensyn til det med Søgen forbundne Pensionsregulering betinget sig først at forhandle med andre interesserede og fornemende Personer. Arkitekt Jørgensen vilde først kunne få et Løfte med Ingeniør Voss i Begyndelsen af April, og derefter vilde man kunne overne om Palladsudvalgets Strandvejskomité kunde arbejde med i Hænde med den nævnte Komité, som var medlem af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, og de forskellige andre lokale Komiteer, som vidste sig arbejde for samme eller lignende formål vedrørende specielle Afsnit af Strandvejen, og som det var Hensigten at søge Tilslutning til. Overretssagfører Andrup pegte sig i Forening med Arkitekt Thorvald Jørgensen at søge Ingeniør Voss til en ny Forhandling. Overretssagfører Andrup betoned især stærkt, at Arbejdet for Strandvejsens Bevarelse som virkelig Strandvej gjorde nødvendigt sætte udgaa fra København, hvorfor det var naturligt, at Søgen var lagt i Hænderne paa Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, som slæns kunde føre den igennem. Hertil sluttede Foreningen sig.

-5-

Paa samme Møde behandlede forskellige specielle Spørgsmaal vedrørende Strandvejsagen. Som Følge af en Henvendelse fra det lokale Udvalg for Amager af Foreningen for Naturfredning vedtog man at betragte Amagers Kystvej som betragtede under Strandvejsbegrebet, medens en privat Henvendelse fra Hornbæk i samme Retning vedtoges bevarer derhos, at Strandvejskomitéens Arbejde kun omfattede Overretningen til Helsingør. Overretssagfører Andrup meddelte især, at han kendte den Sag fra Hornbæk, hvorom der var Tale, og vidste, at der intet kunde foretages i den. Det samme meddelte Overretssagfører Andrup angående en Henvendelse vedrørende Udstykninger langs Vest Strandvej.

Med det diskuterede endvidere Udstykningen af Strandgrundene af "Sønderstrand", og det vedtoges foreløbig at søge Forbindelse med København Kommune i denne Sag.

Sluttelig diskuterede det, hvorledes man skulde forholde sig overfor Dr. Ingeniør Engelund, som havde henvendt sig til Udvalget i Anledning af, at han ved Opførelsen af et lille Træhus og Opstilling af en Beboelsevogn paa Strandgrunden idet "Christiansholm" ved Klampenborg var kommen i Strid med de lokale Bygherreer, som - formentlig omme af Hensyn til den tilsvarende Arrangement var for Stedet - søgte at hindre dem i Benyttelsen af de opførte Bygninger. Det vedtoges at undersøge Søgen nærmere.

Medet
22 Marts
1914.

Det næste Møde i Palladsudvalget afholdtes den 22. Marts d.å., hvor kun Udvalget for Naturfredning, Foreningen for Naturfredning og den danske Christiforening havde ladet sig repræsentere.

Angående Engelund aføv Dr. Museumsinspektør Hintze Beretning om de Skridt, der var foretaget i denne Sag, som især havde vist sig væsentlig at gennemføre, forinden der foretoges en

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

-6-

Naturfredningslov, hvorfor Udvalget foreslår, at denne Lov stilles i Kraft indtil den 1. Marts næste Afskedelse, og der fra den 1. Marts Side gives Meddelelse om, at der i Sommer skulde være foretaget Undersøgelser paa Vildtens af Staten ved Hr. Deenit Knudsen-Petersen. Hvorvidt dette er sket, og i hvilket Omfang, foreligger der endnu ingen Oplysning om.

Da Hr. Arkitekt G. Jørgensen eller andre Repræsentanter fra Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse, i hvis Hænder Strandvejssagen var løst, ikke havde givet Meddelelse, og der ikke synes at være foretaget noget i Sagen fra den Side, vedtog man, indtil det kunde lykkes at komme en virkelig omfattende og indflydeleværdig Strandvejskomité, foreløbigt at arbejde for Sagen i det omfang, at der blev skædet alt for meget i Stykker i Høllensiden, og det besluttedes, at et Udvalg bestående af Prof. Carl Larsen og Hoffotograf Billef, som stodes her interesseret sig stærkt for og har brudt sig i Styrets og om Strandvejens Bevarelse, rent underkendt skulde foretage de fornødne Skridt, eventuelt under Arbejdet søge Tilslutning hos andre interesserede som Hr. Consul Bergmann og Over Træde.

Endvidere behandlede paa dette Møde en Konvention fra Hr. Montz i Viborg angående Lise Bergmanns sønske ud søn, hvorved man kunde bevare den gamle Høllensidestruktur og den angivende Resten af gammel Naturlov. Sagen var været sendt til Udvalget af Foreningen til gamle Bygningers Bevarelse, som vil søge udvirket, at Bygningerne bliver undersøgt og opbevaret. Først derefter er det muligt at udtale sig om Sagens Fremtid.

Siden dette Møde har der intet Møde været afholdt i Høllensidens Udvalg, dels fordi den næstfølgende Sommerferie afjorde det umuligt at samle de nævnte Udvalgte, dels fordi derefter Trigen for en Tid ses gaa som lammet alt Arbejde og Interesse for Sagen af denne Art.

-7-

Et Møde vil blive afholdt med det første.

Der har dog i Høllensiden været arbejdet af det ovennævnte Udvalg og foreløbigt Udvalg i Strandvejssagen paa de Områder, hvor man med de Kraften, der er til Hændighed, maatte at kunne foretage noget. Hvad der er sket er følgende:

Der er foretaget med Hr. Højesteretsadvokat Eriksen som Foretæller Udvalget af Høllensidens Udvalg og som udvalgte, at der ved Udvalget vilde blive taget tilbørligt Hensyn til almens Interesser. Udover dette kan der ikke foretages noget i denne Sag, indtil der er forhandlet med Formanden for Høllensidens Sogneråd, Apotheker Scheel, som selv paa Sognerådets Vegne har beskæftiget sig med Sagen, men har opgivet den og foreslået Udvalget at foretage sig videre.

Angående Ingeniør Hermanns Grund er der ført længere Forhandlinger med ham og hans, og Forholdene paa Grundten er derfor. Derfor aftale mellem Overretssagfører Andersen og Formanden for Centofte Sogneråd er det besluttet heller intet at foretage paa dette Punkt, men at lade Sagen afgøre Hr. Bergmann og Formanden imellem.

Der er rettet en Konvention til Centofte Sogneråd angående fra Kommunes Side påstand om Opførelse af en Bygning paa Ingeniør Hermanns Grund eller umiddelbart herfor. Udvalget behøver her ikke en indtale med Hr. Overretssagfører Friese-Petersen, som paa Sognerådets Vegne behandler denne Sag. Sagen skulde staa i Forbindelse med Sagen om at fjerne Hr. Hermanns Hus, men der synes altsaa i alle Tilfælde at være fare for at fjerne Bygning opført det nævnte Sted, hvorfor Høllensidens Udvalg formentlig vil tage denne Sag op sammen med Hr. Friese-Petersen indtil Møde om, at man vil lade Sagen gaa sin Gang, og lade om, at der ved Røgningen af Høllensidens vil blive taget ethvert Hensyn til Stedets Naturkendskab og den frie Udsigt over Søen.

Der er rettet Konvention til Lyngskovdistriktet, Hr.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

-8-

Skovrider Westergaard angående Fjernelse af Rognet-holten Charlotte-Lund Skov og Strandvejen. Der er givet Tilsagn om, at et stort Rognet ikke fremtidig vil blive opsat, men i hvert Fald kun et lavt Stæltræshestegn, hvis seendte ikke helt kan undværes, hvilket vil blive foreslået, ikke alene som nu som Strandvejen nord for Slottet, men ogsaa syd for Slottet. Den stedsfunde Fjernelse af Rognet giver en overordentlig smuk og fri Udsigt navnlig fra Strandvejen ind i Skoven.

Der er skaffet Tilsagn - ved personlig og skriftlig Forhandling - fra Hærsøholm Sogneraad om, at dette vil vedligeholde den gamle Stalleplads syd for Rognet Hotel, hvis den overlades Kommunen. Man har bevilget Pladsen og ladet optage en Serie Fotografier, som viser dens nuværende forfaldne Tilstand. Ansøgning er indsendt til Landbrugministeriet, som stillede sig velvilligt til Sagen; man nu har modtaget svare, at det ved de foretagne Entersøgelse er oplyst, at det paa-gældende Stykke Strandbrot ikke tilhører Staten, som derimod Endnu Ingeborg Lineas, til hvem Henvendelsen nu vil ske.

I samme Ansøgning har man forespurgt, om Ministeriet vil assistere ved Grænsen af Andre Steenklæder langs Kysten, hvor Forholdene ogsaa er daarligere f.eks. i Skovshoved og Snekestrædet. Herpaa er endnu ikke indløbet Svar.

Fællesudvalgte Særber har arbejdet sammen med Hr. Hoffotograf Elfeldt angående Strandvejen fra Charlottenlund til Skovs-borg og taget Notater til Brug ved eventuelle Henvendelser til Tjenerne af Landstaden om at hjælpe ved Fremskaffelsen af friere Udsigt og Lignende. Saaledes Henvendelse bør dog formentlig gennemgaaende vente til Foråret ogsaa af den Grund, at de militære Dispositioner jo for Tiden i høj Grad behersker netop denne Del af Strandvejen. Der er især rettet Anmodning til Hr. Grosserer Karberg i Skovshoved, ved hvis Strandgrund der med Ringo Roser for ham kunde skaffes en fortrinlig Udsigt.

Hr. Karberg har ikke svaret paa de gentagne, elektriske

-9-

og besvarende Henvendelser fra Udvalgte Side.

Der er modtaget Anmodning fra Foreningen for Naturfredning om at foranstaltning undersøgt, om ikke de mange af tilfældet foretagne Rydninger langs stranden Strømmevej nu skulde muliggøre en i alt fuld delvis Genopretning af en ny Strandvej eller dog fuldt uinddelbart langs Strand fra Høsbakken og i alt Fald op til Skovsberg.

Hoffotograf Elfeldt og Udvalgte Sekretær, som har besigtiget disse Rydninger, der er af ren sporadisk og forløbelig Natur, og har drøftet Sagen, saa vidt muligt, at denne Tanko, som tilfældet og naturlig den ogsaa er, saa betragtes som fuldstændig uigenkendelig. At foreslå paa at fæse de talrige Grundstykke, af hvilke nogle med stor Bekostning har indrettet og reguleret deres Strandstykke, til at kunne fri Fæse langs Stranden, vil være at lade Panden løse en Dør; og at fæse en "dødt" paa enkelte Smestruddinger, er ret væklist.

Man har ladet Hr. Høvsmandskabet Høvsmand-Jørgensen foretage Opmålinger og give Skitse og Oversigt til en "Udvikling af "Landskabet" ved Charlottenlund, der henligger foresat. Undersøgelse er indgivet til Rigministeriet, som foreslår at have Lyndighed i denne Sag.

Der er forhandlet med Hoffotograf Nielsen og Overingeniør Holtmann angående eventuel Overlæsning af den ved Udgraving Fremkomne gamle Udsigt ved Strandvejen. Hr. Nielsen havde nemlig rejst denne Sag i Regeringen og givet Anvisning til dens Behandling, og Hr. Holtmann repræsenterer de i Grundene skønsmæssige Interesser. Der er sket Henvendelse til Lyngby Sogneraad om Assistance i Sagen, men Svar er endnu ikke kommet.

Endelig behandles for Tiden af Forening fra Hr. Ralsfordirektør Johansen om et eventuelt Parkhus ved Skovsberg.

Som det vil ses, har den senere og foreløbige Strandvejskomité, som blev etableret paa det sidste Møde i Fællesudvalget, i det man søgt at fremme Spørgsmaal, som stier i Forbindelse med

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

-10-

Strandvejsengen, indtil en virkelig omfattende og indflydelsesrig
Strandvejskomité bliver dannet. Det bemærkes dog, at arbejdet behø-
ve for denne Sag og paa andre Områder, hvor Fællesudvalgets Virke-
somhed ligger, forelsbig er meget vanskeligt, dels fordi Folk i
disse Tider vanskelig lader sig interessere for Sager af denne Art,
dels - og navnlig - fordi man otter og otter mærker Savnet af en Re-
turfredningslov.

Det bemærkes endvidere, at Fællesudvalget har søgt at støt-
te Bevarelsen af den lille Skovrest "Søværkarnet" ved Aarhus, hvilken
Sag lævrigt behandles af stedlige interesserede Personer.

København d 1 December 1914.

Thorvald Larsen